

Innst. S. nr. 236

(2002-2003)

Innstilling til Stortinget fra utenrikskomiteen

St.prp. nr. 60 (2002-2003)

Innstilling fra utenrikskomiteen om samtykke til ratifikasjon av Europarådets strafferettslige konvensjon om korrupsjon av 27. januar 1999 og undertegning av tilleggsprotokollen

Til Stortinget

SAMMENDRAG

Konvensjonen forplikter de kontraherende statene til å kriminalisere alle former for korrupsjon, både i privat og offentlig sektor. I konvensjonen er det nedfelt bestemmelser som retter seg mot korrupsjon begått av eller overfor nasjonale og utenlandske offentlige tjenestemenn, medlemmer av nasjonale og utenlandske offentlige forsamlinger, personer som utøver næringsvirksomhet, tjenestemenn i internasjonale organisasjoner, medlemmer av internasjonale parlamentariske forsamlinger og dommere og tjenestemenn ved internasjonale domstoler. Konvensjonspartene pålegges en plikt til å kriminalisere både den som gir og den som tar imot bestikkelser (såkalt aktiv og passiv korrupsjon).

Tilleggsprotokollen utvider, for enkelte medlemsstaters del, anvendelsesområdet til konvensjonen hva gjelder voldgiftsdommere og jurymedlemmer. Årsaken til at det ble fremforhandlet en tilleggsprotokoll var at det under arbeidet med hovedkonvensjonen var uenighet om hvorvidt voldgiftsdommere ville være omfattet av de persongruppene som er nevnt i hovedkonvensjonen. I tillegg oppdaget man at også jurymedlemmer i enkelte stater ville falle utenfor hovedkonvensjonen. I hvor stor grad protokollen vil innebære en utvidelse, avhenger til en viss grad av den enkelte stats definisjon av "offentlig tjenestemann" og "dommer".

I proposisjonens kap. 2 er de enkelte artiklene i konvensjonen og tilleggsprotokollen nærmere omtalt. Her nevnes særlig at *artikkel 2 til 12* angår ulike former for

aktiv og passiv korrupsjon som partene forplikter seg til å kriminalisere. Hva som er korrupsjon i konvensjonens forstand, er ikke nærmere definert, men følger av beskrivelsen i de enkelte artiklene. Kjernen ligger i det å tilby, love, gi, anmode om eller ta imot en uberettiget fordel - for seg selv eller for andre - for å få mottakeren til å handle eller unnlate å handle under utøvelsen av sine funksjoner. Medvirkning til korrupsjon reguleres av artikkel 15. Også foretak skal gjøres ansvarlige for korrupsjonshandlinger, jf. artikkel 18.

I et internasjonalt perspektiv er norsk lovgivning om økonomisk kriminalitet vel utviklet. Den oppfyller allerede en rekke av de kravene som konvensjonen stiller. Det vil likevel være nødvendig med endringer i straffeloven for å gjennomføre konvensjonen og tilleggsprotokollen fullt ut.

Straffelovrådet ble i september 2000 gitt i oppdrag å utrede hvilke tilpasninger som er nødvendige i norsk rett for å kunne ratifisere konvensjonen og undertegne tilleggsprotokollen. Straffelovrådet avga sin utredning 18. desember 2002. Straffelovrådet går inn for å regulere alle former for korrupsjon i én generell straffebestemmelse, som tar for seg aktiv og passiv korrupsjon i både offentlig og privat sektor. Bestemmelsen foreslås inntatt i straffeloven kapittel 26 som ny § 276 a.

Justisdepartementet følger opp Straffelovrådets forslag i Ot.prp. nr. 78 (2002-2003) der departementet fremmer forslag om nye straffebud mot korrupsjon. Det foreslås en egen bestemmelse om grov korrupsjon, og forslaget omfatter også et straffebud mot utilbørlig påvirkningshandel. Bestemmelsene er utformet med sikte på å fange opp alle de former for korrupsjon som er beskrevet i konvensjonen og i tilleggsprotokollen, og går på flere punkter lenger i å kriminalisere korrupt atferd enn konvensjonen krever. Det vises for øvrig til kap. 3 i proposisjonen som omhandler forholdet til norsk rett.

De foreslåtte lovtiltakene mot korrupsjon vil trolig medføre en viss økning i antallet korrupsjonssaker. Til-

take antas også å bidra til å fremme internasjonalt samarbeid på dette området, blant annet ved at utlevering av lovovertredere gjøres enklere.

Forslagene innebærer en merkbar heving av strafferammene ved korrupsjon. Forutsatt at straffebudet blir benyttet, vil det kunne føre til en økning i antallet fengselsdøgn. Samtidig antas den økte strafferammen å virke preventivt, og vil forhåpentligvis bidra til å redusere korrupsjonsproblemet i Norge, eller i det minste å bidra til at det ikke vokser i omfang. Utover dette antas lovforslaget ikke å få nevneverdige økonomiske eller administrative konsekvenser. Tilslutning til konvensjonen og protokollen vil heller ikke ha andre vesentlige økonomiske eller administrative konsekvenser.

De siste årene har det i internasjonale fora vært gjort en økende innsats mot korrupsjon. Korrupsjon synes å øke i omfang og har betydelige skadevirkninger. Det er vesentlig at kampen mot korrupsjon skjer gjennom et internasjonalt samarbeid. Norge har deltatt aktivt i dette arbeidet, både innenfor Europarådet og OECD, og deltar også aktivt i det arbeidet som nå pågår innenfor FN.

Europarådskonvensjonen innebærer en viktig nyvinning i kampen mot økonomisk kriminalitet i form av korrupsjon. Den er generelt utformet og omfatter derfor de fleste former for korrupsjon. Det er grunn til å anta at konvensjonen vil føre til en harmonisering og skjerping av partenes straffelovgivning rettet mot korrupsjon. En internasjonal samordning er viktig for å hindre at forskjeller i lovgivningen mot korrupsjon fører til konkurranseforskjeller mellom statene.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Reidun Gravdahl, Martin Kolberg, Jens Stoltenberg og Gunhild Øyan-gen, fra Høyre, Julie Christiansen, Inge Lønning, Oddvard Nilsen og Finn Martin Vallersnes, fra Fremskrittspartiet, Morten Høglund og Christopher Stensaker, fra Sosialistisk Venstreparti, Kristin

Halvorsen og Bjørn Jacobsen, fra Kristelig Folkeparti, Sigmund Kroslid og Lars Rise, og fra Senterpartiet, Åslaug Haga, understreker viktigheten av at Norge deltar aktivt i arbeidet mot korrupsjon. For å lykkes med dette er et internasjonalt forpliktende samarbeid avgjørende.

Komiteen er enig i at Europarådskonvensjonen innebærer en viktig nyvinning i kampen mot korrupsjon, og imøteser at konvensjonen vil føre til en harmonisering og skjerping av partenes straffelovgivning på dette området. Tilleggsprotokollen er også avklarende i forhold til konvensjonens anvendelse overfor voldsdommere og jurymedlemmer.

Komiteen slutter seg til Utenriksdepartementets tilråding om at Norge ratifiserer Europarådets straffettslige konvensjon om korrupsjon og undertegner tilleggsprotokollen. Komiteen er kjent med at også Justisdepartementet har sluttet seg til dette, og at de nødvendige endringer av lovgivningen er fremmet for Stortinget gjennom lov om endringer i straffeloven mv. (straffebud mot korrupsjon) (Ot.prp. nr. 78 (2002-2003)).

UTTALELSE FRA JUSTISKOMITEEN

I brev til utenrikskomiteen av 23. mai 2003 uttaler justiskomiteen at den ikke har noen merknader til utkastet til innstilling.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteens tilråding er enstemmig.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rå Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Stortinget samtykker i ratifikasjon av Europarådets strafferettslige konvensjon om korrupsjon av 27. januar 1999 og undertegning av tilleggsprotokollen.

Oslo, i utenrikskomiteen, den 28. mai 2003

Inge Lønning
fung. leder

Finn Martin Vallersnes
ordfører